

انتخاب همسر در کلام امیرالمؤمنین (ع)

تداوم نسل از رموز پیچیده آفرینش است. خداوند آدم و حوا را آفرید و از نسل آن دو، ذریه هایی پدید آورد که عده آنها در عصر ما متجاوز از شش میلیارد نفر است.

اهمیت ازدواج

تداوم نسل از رموز پیچیده آفرینش است. خداوند آدم و حوا را آفرید و از نسل آن دو، ذریه هایی پدید آورد که عده آنها در عصر ما متجاوز از شش میلیارد نفر است. وجود خانواده برای تداوم و بقای نسل، امری بسیار ضروری است. هم چنین انسان در حیات اجتماعی خود نیاز به حمایت و یاری دارد و محتاج به همدم و مونس می باشد. زیرا مصیبت ها و مشکلاتی پیش می آید که بدون حمایت دیگران قابل رفع نیستند. هم چنین انسان برای دفاع در برابر بعضی حملات و دشمنی ها نیاز به یاری و مدد سایرین دارد. بنابراین، نیاز به دفاع و حمایت می تواند یکی از انگیزه های تشکیل خانواده باشد.

حضرت علی (ع) می فرمایند:

ای مردم! بی گمان هیچ کس از خویشاوندان خود و دفاع و حمایت آنان با دست و زبان بی نیاز نیست. هر چند ثروتمند و دارای مال فراوان باشد. چرا که به هنگام نزول بلا و وقوع حوادث دلسوزتر از هر کسی می باشند و به او دل بستگی بیشتری دارند.

مفهوم ازدواج

ازدواج از ریشه زوج است. در زبان عربی لغت زوج و زوجین به معنای هر دو چیزی است که مقابل هم باشند. به گفته راغب، زوج عبارت است از: دو قرین، هم مذکر هم مؤنث. این امر درباره حیوانات نیز صادق است. در آفرینش، این سخن درباره گیاهان و حتی اشیاء نیز آمده است و عمومیت آن تا حدی است که می توان گفت اساس آفرینش بر زوجیت می باشد. معنای زوج در رابطه با انسان جفت است؛ فردی که انسان با او قرارداد همسری را امضا می کند و در سایه کمک های او به تشکیل و تربیت نسل، همت می گمارد. در دیوان منسوب به امام علی (ع) آمده است که:

أفْلَحَ مَنْ كَانَ لَهُ مَرْحَةٌ يَزُجُّهَا ثُمَّ يَنَامُ

رستگار آن کسی است که جفتی دارد و در همزیستی با او می تواند به خوبی استراحت کند.

همسر شایسته

آن چه در اسلام و نیز در سخن امیرمؤمنان (ع) تأکید است، انتخاب همسری صالح و شایسته می باشد سخنی از حضرت امیر (ع) آمده است:

الزوجه الصالحة احد الكسبين

همسر شایسته، یکی از دو چیزی است که انسان کسب کند.

درسختن دیگری از حضرت علی (ع) به نقل از رسول خدا (ص) آمده است که می فرماید:

... و زوجه صالحه تعينه علي امر الدنيا و الاخره

چهار چیز است که وقتی به ادبی داده می شود خیر دنیا و آخرت به او داده شده است. یکی از آنها همسر شایسته است که او را در امر دنیا و آخرت کمک باشد.

مهم ترین ملاک های گزینش همسر

حال به برخی ملاک های کلی در انتخاب همسر مورد سفارش امام علی (ع) می باشد، اشاره می نمایم: دین و ایمان: بیشترین تأکید و تکیه امام (ع) گزینش همسر، بر دین و ایمان است. زیرا اگر هر مرد و زنی به واقع مؤمن باشد، هرگز در زندگی دچار صدمه و آسیب خواهد شد و پیوندشان به جدایی منجر نخواهد شد. حضرت علی (ع) در این زمینه فرمایشات فراوانی دارند از جمله می فرمایند:

إذا أتاكم من ترضون دينه و امانته فزوجوه

اگر فردی آمد که از دین و امانت داری او راضی دید، با او ازدواج کنید.

اخلاق: ملاک دیگری که راز بعثت پیامبر (ص) و زمینه ساز حیات جمعی توأم با انس و آرامش و صفاست، اخلاق نیکو است و این امر تا آن حد مهم است که باید گفت: تداوم حیات خانوادگی در سایه ایمان و اخلاق است. در اسناد اسلامی نیز توصیه های فراوانی در مورد اخلاق شده است. یکی از سخنان حضرت علی (ع) در این زمینه است این است که:

رأس الايمان حسن الخلق.

اخلاق خوش، رأس ایمان است.

هوش و خرد: این نیز ملاک و معیار مهمی در انتخاب همسر می باشد. امام علی (ع) در این مورد می فرماید:

المرءُ بظننه لا بصورته.

ارزش آدمی در گرو هوشمندی اوست نه به چهره زیبایش.

خانواده و تبار: امام علی در این مورد می فرمایند: هر نهالی که به پاکي نشانده شده و ریشه در آب پاک داشته باشد، پاک می ماند و درختی شیرین بار می شود. اما نهالی که به ناپاکی غرس شود و در آب ناپاک ریشه بتواند درختی ناپاک شده و ثمره تلخ به بار می

آورد.

ادب و فرهنگ: انسان در خانه و زندگی، نیاز به هم دل و هم رازی دارد که دارای ادب و فرهنگ باشد. کمال آدمی را باید در ادب و فرهنگ او جستجو کرد:
همان گونه که حدیث می فرماید:
الأدب کمالُ الرجل.

هم چنین جوانمردی آدمی در گروه دین اوست و بهترین تبار او ادب و فرهنگ است.
زیبایی : در صورتی که شرایط فوق در افراد مختلفی به طور مساوی وجود داشته باشد، آن وقت در انتخاب همسر می توان ملاک زیبایی را مدنظر قرار داد. امام علی (ع) در این رابطه می فرمایند:
الصورة الجميلة احدُ السعادتین.
صورت زیبا یکی از دو عامل سعادت است.